

Notulen
Algemene Vergadering van ING Groep N.V.
Maandag 14 mei 2012, aanvang 13.30 uur
Muziekgebouw aan 't IJ, Amsterdam

(Deze notulen zijn een weergave van de zakelijke inhoud van de vergadering.)

Agenda

1. Opening en mededelingen.
2. A. Verslag van de Raad van Bestuur over 2011 (ter bespreking).
B. Bericht van de Raad van Commissarissen over 2011 (ter bespreking).
C. Jaarrekening over 2011 (ter beslissing).
3. Reserverings- en dividendbeleid (ter bespreking).
4. Remuneratierapport (ter bespreking).
5. A. Corporate governance (ter bespreking).
B. Statutenwijziging (ter beslissing).
6. Duurzaamheid (ter bespreking).
7. A. Verlening van decharge aan de leden van de Raad van Bestuur voor hun taak uitoefening in 2011 (ter beslissing).
B. Verlening van decharge aan de leden van de Raad van Commissarissen voor hun taakuitoefening in 2011 (ter beslissing).
8. Benoeming accountant (ter beslissing).
9. Samenstelling van de Raad van Bestuur:
Benoeming van de heer W.F. Nagel (ter beslissing).
10. Samenstelling van de Raad van Commissarissen:
A. Herbenoeming van de heer A. Mehta (ter beslissing).
B. Benoeming van de heer J.H. Holsboer (ter beslissing).
C. Benoeming van mevrouw Y.C.M.T. van Rooy (ter beslissing).
D. Benoeming van de heer R.W.P. Reibestein (ter beslissing).
11. A. Machtiging tot uitgifte van gewone aandelen, al dan niet met voorkeursrecht (ter beslissing).
B. Machtiging tot uitgifte van gewone aandelen, al dan niet met voorkeursrecht in verband met een fusie, overname van een onderneming of een vennootschap of, indien noodzakelijk volgens de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen, ter bescherming of behoud van de vermogenspositie van de vennootschap (ter beslissing).
12. A. Machtiging tot verkrijging van gewone aandelen of certificaten van gewone aandelen in het eigen kapitaal van de vennootschap (ter beslissing).
B. Machtiging tot verkrijging van gewone aandelen of certificaten van gewone aandelen in het eigen kapitaal van de vennootschap in verband met een belangrijke herstructurering van haar kapitaal (ter beslissing).
13. Rondvraag en sluiting.

Aanwezigen

- van de Raad van Commissarissen: de heren J. van der Veer (voorzitter) en P.A.F.W. Elverding (vicevoorzitter), mevrouw J.P. Bahlmann, alsmede de heren H.W. Breukink, P.C. Klaver, J.Ch.L. Kuiper, S. van Keulen A. Mehta, L.A.P. Vandewalle en L.J. de Waal;
- van de Raad van Bestuur: de heren J.H.M. Hommen (voorzitter) en P.G. Flynn;

Vervolgens deelt de voorzitter mede dat de notulen van de Algemene Vergadering van 9 mei 2011 zijn vastgesteld en ondertekend door de voorzitter, de secretaris en de aangewezen certificaathouder en sinds 9 november 2011 beschikbaar zijn op de website van ING; deze hebben bovendien ter inzage gelegen. De verslaglegging van deze vergadering wordt verzorgd door mevrouw L.G. van der Meij. Er wordt van de gehele vergadering een

bandopname gemaakt ten behoeve van het opmaken van de notulen. In overeenstemming met artikel 32 lid 3 van de statuten stelt de voorzitter voor de heer R. Andersen uit Lelystad, certificaathouder, aan te wijzen, die de notulen van deze vergadering mede vaststelt en samen met de voorzitter en de secretaris ondertekent. De heer Andersen heeft al verklaard de aanwijzing te zullen aanvaarden. De Algemene Vergadering besluit bij acclamatie aldus.

Tenslotte deelt de voorzitter mede dat in afwijking van de agenda, de heer Mehta heeft besloten zich niet langer kandidaat te stellen voor een herbenoeming omdat er bij een aantal certificaathouders twijfel bestaat over het aantal commissariaten dat de heer Mehta vervult. De Raad van Commissarissen betreurt dit besluit ten zeerste.

2A. Verslag van de Raad van Bestuur over 2011 (ter bespreking).

2B. Bericht van de Raad van Commissarissen over 2011 (ter bespreking).

De heer Hommen heet allen welkom en schetst de ontwikkelingen die ertoe hebben geleid dat ING samen met de Nederlandse Staat in januari 2010 beroep heeft aangetekend bij het Gerecht van de Europese Unie tegen bepaalde onderdelen van het herstructureringsplan, zoals opgelegd door de Europese Commissie. Gedurende de looptijd van het beroep heeft ING onverminderd uitvoering gegeven aan het herstructureringsplan. De bank en verzekeringsactiviteiten zijn operationeel gesplitst, ING Direct USA is verkocht en de Latijns-Amerikaanse verzekeringstak is gedesinvesteerd. Bovendien is de bedrijfsstructuur vereenvoudigd en zijn meerdere kleinere onderdelen verkocht. ING is inmiddels transparanter waarbij het klantbelang veel scherper op het netvlies staat. Daarnaast heeft ING reeds EUR 7 miljard van de staatssteun plus een aanzienlijke premie voor de overheid, terugbetaald. De rest van de ontvangen kapitaalsteun wil ING zo snel mogelijk terugbetalen, mits de voorwaarden voor alle belanghebbenden acceptabel zijn en het externe financiële en regelgevingsklimaat daar ruimte toe biedt.

Op 2 maart 2012 verklaarde het Gerecht van de Europese Unie het besluit van de Europese Commissie betreffende de door ING ontvangen staatssteun en het door ING uit te voeren herstructureringsplan gedeeltelijk nietig. ING heeft hier terughoudend op gereageerd en blijft zich richten op de gesprekken in Den Haag en Brussel. ING heeft samen met de Nederlandse Staat de Europese Commissie recent laten weten dat een gewijzigd herstructureringsplan zal worden ingediend en ziet uit naar een constructieve dialoog met de Staat en de Europese Commissie. ING's doelstelling is en blijft om ING en haar verschillende bedrijfsonderdelen naar een sterke toekomst te loodsen, voor de klanten, medewerkers en aandeelhouders.

De heer Hommen geeft vervolgens een korte presentatie over het verslagjaar 2011. Te midden van alle onrust op de financiële markten toonde ING goede resultaten, en wist ING risico's te verminderen, grote strategische stappen te zetten en te werken aan het herwinnen van het vertrouwen van alle belanghebbenden.

De strategische prioriteiten van ING Groep zijn in vijf punten samengevat. Te weten de verdere versteviging van de financiële positie, de herstructurering en stroomlijning van de portefeuille, de terugbetaling van de staatssteun, het bouwen van sterkere bedrijven en het herwinnen van vertrouwen. Vergeleken met andere banken behaalt ING sinds de tweede helft van 2010 een hoger rendement op het eigen vermogen. Het risicoprofiel is verder verlaagd. Ook na 2011 gaat ING verder met de strategie. De Bank wordt versterkt door uitvoering van

de nieuwe Bankstrategie. De voorbereiding van een zelfstandige toekomst voor de Europese verzekerings- en vermogensbeheeractiviteiten en een basisscenario van een beursgang voor de Amerikaanse verzekerings- en investeringsactiviteiten wordt voortgezet en tevens wordt de verkoop van de Aziatische verzekeringsactiviteiten verkend.

De heer Hommen beschrijft de relevante economische ontwikkelingen van het afgelopen jaar in meer detail. Ontwikkelingen op het vlak van regelgeving vormen een andere belangrijke reden tot zorg. Een geharmoniseerde aanpak van de vele nieuwe financiële regels binnen de EU zou de essentiële rol van financiële instellingen in de reële economie het minst verstoren. Verzekeraars worden gedwongen om meer op de korte termijn te investeren. Ook sociaaleconomisch en politiek is de omgeving zeer uitdagend voor financiële instellingen. De genoemde factoren zetten de marges en eventueel de toekomstige groei onder druk. ING moet zich daarom in 2012 ook richten op solvabiliteit, op financiering en op liquiditeit.

De strategie voor de komende jaren richt zich op voldoen aan de vereisten van Basel III, naleving van Solvency II en afronding van de herstructurering als vereist door de EC. Zodra de herstructurering van ING is afgerond en de bank verzelfstandigd is, zal de focus zijn op het laten groeien van de activiteiten door het integreren van de balans ING Direct en Commercial Banking. De verzekerings- en vermogensbedrijven zullen dan verzelfstandigd zijn in klantgedreven ondernemingen.

Onder de huidige omstandigheden zijn banken het beste gepositioneerd als ze kapitaal kunnen aantrekken en snel aan Basel III kunnen voldoen; voldoende financiering beschikbaar hebben voor klanten en een gunstig risicoprofiel hebben. ING Bank voldoet aan deze criteria. ING blijft een sterke Europese bank, met toonaangevende bancaire posities in stabiele thuismarkten zoals Nederland, België, Duitsland en Polen, met een toonaangevende commerciële bank in de Benelux en Centraal- en Oost-Europa en met activiteiten in Azië en de VS. De verschillende ING Direct-onderdelen zullen op termijn selectief uitgroeien naar een volwassen model. Dit geeft de bank een interessant groeipotentieel voor de lange termijn. ING Verzekeringen en Investment Management bestaan uit sterke bedrijven en de positionering in groeiemarkten is goed. Bij de verzekerings- en IM-bedrijven zal de focus aanhoudend gericht zijn op het verder verbeteren van de prestaties.

De heer Hommen gaat vervolgens in op de financiële resultaten. Het jaar is afgesloten met een onderliggende nettowinst van EUR 3,7 miljard. De kernkapitaalratio is stabiel gebleven op 9,6% per ultimo 2011, ondanks de invloed van CRD III-regelgeving en de betaling van EUR 3 miljard aan de Nederlandse Staat in 2011. De verwachting is dat de kapitaaldoelstelling van Basel III uiterlijk in 2013 wordt behaald. Het eventueel hervatten van dividendbetalingen komt in zicht zodra de kapitaalspositie hoog genoeg is en ING zonder financiële steun van de Staat opereert. De resultaten van de Bank zijn in 2011 positief geweest, maar wel negatief beïnvloed door afschrijvingen op Griekse staatsobligaties en het terugbrengen van risico's. Het resultaat voor belastingen van Verzekeringen verbeterde in 2011 ten opzichte van 2010, ondanks bijzondere waardeverminderingen op Griekse staatsobligaties en een afschrijving van EUR 1,1 miljard door een voorziening voor de gesloten portefeuille Amerikaanse lijfrentes, het zogenaamde US Closed Block VA. Het operationele resultaat verbeterde met 41,5%, een bewijs van de effectiviteit van de prestatieverbeteringsplannen, die in 2009 zijn ingezet. Ondanks alle genoemde uitdagingen wisten zowel de bank als de verzekeraar de goede resultaten voort te zetten in het eerste

kwartaal van 2012. De nettowinst in het eerste kwartaal kwam uit op ruim EUR 1 miljard, inclusief de winst op de desinvestering van ING Direct USA.

De koers van het ING-aandeel daalde in 2011 met bijna een kwart. Toch was het ING-aandeel gedurende het eerste deel van 2011 een *outperformer*. Na het oplaaien van de Europese schuldencrisis bleef ING het weliswaar beter doen dan de Bank-index, maar bleef achter bij de FTSE 300 Life Insurance-index. De laatste maanden gaat veel van de aandacht van de financiële markten uit naar Spanje. ING brengt haar investeringen in Spanje terug, en legt meer nadruk op door ING zelf verstrekte leningen aan klanten. Daarmee wordt de klantgerichte universele bank verder vormgegeven. Het eigen vermogen verbeterde tot EUR 46,7 miljard, vooral dankzij een positief nettoresultaat in 2011. Het eigen vermogen per gewoon aandeel bedroeg EUR 12,33 per ultimo 2011.

De heer Hommen vervolgt dat ook niet-financiële resultaten van belang zijn voor ING. De klant verwacht heden ten dage meer in termen van verantwoord ondernemerschap. ING sluit daar graag bij aan, want de klant blijft de spil van alle activiteiten. De inspanningen van ING om de klant centraal te stellen worden extern onderkend: het tijdschrift *The Banker* heeft ING verkozen tot bank van het jaar voor Nederland. Ook heeft ING in diverse landen succesvolle online- en mobiele diensten geïntroduceerd en spant ING zich tot het uiterste in om incidenten met het online-bankieren in 2011 in Nederland te voorkomen. Er is geïnvesteerd in de dienstverlening aan klanten. In het buitenland zijn diverse nieuwe kantoren geopend. Er is eveneens vooruitgang geboekt op het gebied van duurzaamheid, wat nu een verplichte doelstelling voor het topmanagement is. ING biedt concurrerende tarieven en ING is een sterk merk in de meeste markten waarin zij actief is. ING heeft over het algemeen loyale en tevreden klanten zoals blijkt uit de Net Promoter Score waarmee ING meet hoe klanten ING waarderen en of zij ING bij anderen zouden willen aanbevelen. Maar de klant is niet de enige stakeholder. Een financiële instelling als ING moet voortdurend diverse tegengestelde belangen met elkaar in evenwicht brengen. De extra bankbelasting is een voorbeeld dat het vrijwel onmogelijk is om het iedereen tegelijkertijd 100% naar de zin te maken. ING tracht om in de afweging de balans niet te ver te laten doorslaan naar een van de belanghebbenden.

Tenslotte brengt de heer Hommen onder de aandacht het belang van ING voor Nederland en vice versa. 28.000 ING-medewerkers wonen in Nederland en bijna 40% van de baten van ING komt uit Nederland. Een belangrijk deel van de 37 miljoen bankklanten en 30 miljoen klanten van het verzekeringsbedrijf komt uit Nederland. Een kwart van de aandeelhouders is Nederlands. ING draagt op directe en indirecte wijze in een regulier jaar ongeveer EUR 2,5 miljard aan de Nederlandse Staat af. Per saldo wist ING de kredietverlening in 2011 op te voeren en daarmee haar rol voor de reële economie te vervullen. Ook de regelgever moet rekening houden met die essentiële functie voor de maatschappij in plaats van alleen oog te hebben voor risicovermindering.

De heer Hommen concludeert dat in 2011 aan alle strategische prioriteiten hard is gewerkt. Dit werpt zijn vruchten af in termen van financiële kracht en klanttevredenheid. De ingeslagen strategische weg wordt verder vervolgd. Uitdagende omstandigheden ten aanzien van onder andere regelgeving en economie maken het voor ING noodzakelijk om te focussen op kapitaal, financiering en liquiditeit en in niet-financieel opzicht op de klant, rekening houdend met de belangen van alle andere stakeholders. ING liet in 2011 goede financiële en niet-financiële resultaten zien en ziet als ultieme doelstelling om dat voort te zetten zodat ING

haar rol voor de samenleving als belangrijke financiële speler optimaal kan blijven vervullen.

De voorzitter dankt de heer Hommen voor zijn presentatie en geeft gelegenheid tot het stellen van vragen.

De heer Anink deelt mede dat hij nog steeds vertrouwen heeft in ING. ING is nog steeds een groot bedrijf terwijl de financiële sector in Nederland, vergeleken met een jaar of drie, vier geleden, gehalveerd moet worden. ING heeft toezeggingen gedaan over het terugbetalen van de staatssteun in mei 2012 die niet helemaal gerealiseerd zijn. De verhoging van de bankenbelasting weerspiegelt ook dat het publiek een minder grote en machtige banksector wil. De vraag is of ING alleen verder kan of met wie zij kan gaan samenwerken.

De heer Keyner spreekt namens de VEB en merkt op dat particuliere certificaathouders hopen dat de certificaten in de nabije toekomst echte aandelen zullen worden. De heer Keyner complimenteert het bestuur voor de bereikte resultaten in deze moeilijke tijd maar spreekt ook een aantal zorgen uit. Het verschil tussen wat er in de balans staat en de wijze waarop de markt ING als bedrijf waardeert, is erg groot. Wat zijn de redenen waarom beleggers twijfelen aan de verdienkracht van ING dan wel aan de kwaliteit van de balans en is het tegenwoordig nog wel interessant om te bankieren en te verzekeren? De tweede zorg heeft betrekking op de Amerikaanse verzekeringsportefeuille waarop ING het afgelopen jaar EUR 1 miljard moest afschrijven. Wat waren de onderliggende oorzaken en zijn de andere delen van het bedrijf wel solide? De laatste zorg betreft de discussie over de staatssteun. Zijn er inderdaad fundamentele issues waarom dit 'conflict' tussen de Europese Commissie en ING nu zo speelt of is er sprake van een *cultural clash*?

De heer Hommen dankt voor het uitgesproken vertrouwen en bevestigt dat ING voorlopig niet gaat samenwerken met andere banken omdat de uitvoering van het herstructureringsprogramma nog niet af is. De financiële sector wordt inderdaad kleiner. Begin 2011 was de intentie om in 2012 de staatssteun volledig terug te betalen maar toen waren de omstandigheden nog anders. Met de kapitaalseisen uit het verleden had de staatssteun terugbetaald kunnen worden. Maar ING's voornemen om de Staat terug te betalen is onverminderd en het belang daarvan voor ING is nog steeds heel groot.

In antwoord op de vraag van de heer Keyner merkt de heer Hommen op dat bijna alle financiële instellingen in Europa rond de 0,5 maal de boekwaarde gewaardeerd worden. ING ziet veel liever een beurskoers die de verdien capaciteit van het bedrijf beter weerspiegelt. Maar een van de risico's bij ING is het uitvoerige herstructureringsprogramma, waar de markt een korting op toepast. Investeerders en analisten vinden dat ING goed op weg is met de herstructurering. Bij het Amerikaanse verzekeringsbedrijf heeft men in het verleden producten verkocht die ING inmiddels heeft gestopt omdat er te veel risico aan verbonden was. Helaas heeft ING daar een aantal verliezen op moeten nemen. Van een *cultural clash* met de Europese Commissie is naar zijn mening geen sprake. Beide partijen willen graag tot een oplossing komen op een constructieve manier.

De heer Gootjes deelt mede dat hij namens de VBDO een groot aantal particuliere en institutionele aandeelhouders vertegenwoordigt die het belangrijk vinden dat mens en milieu bij de bedrijfsvoering van een organisatie worden betrokken. Hij complimenteert ING met het Duurzaamheidsverslag (punt 6 op de agenda). Dit jaar is er veel meer informatie gepubliceerd

over de beleggingen en financieringen van ING. Er mist nog meer informatie over specifieke bedrijven en instellingen, waarin ING belegt, zoals de private equity-kanten. Meer duidelijkheid over de dialoog die ING voert op het gebied van sociale en milieukwesties met de bedrijven waarin ING belegt, is ook gewenst. De heer Gootjes refereert aan het SOMO rapport, waarin wordt geconstateerd dat ING meer informatie geeft over de lobbyactiviteiten maar waarin ook wordt verzocht of ING bereid is om te rapporteren conform de ISO-26000 richtlijnen. Het rapport constateert ook dat er een “unequal access of information” is tussen de verschillende partijen die lobbyactiviteiten uitvoeren, met name in Brussel. Is ING bereid om daar iets aan te doen? Ten slotte heeft de heer Gootjes een vraag over de mensenrechten. ING financiert en belegt in een aantal bedrijven die actief zijn in risicovolle landen op het gebied van mensenrechten. ING heeft daar wel iets over opgenomen in het Duurzaamheidsverslag maar wat doet ING op het gebied van risicoanalyses?

De heer Vreeken (We Connect You) deelt mede dat hij zich bezig houdt met Public Affairs en Investor Relations. Hij complimenteert de heer Hommen en de rest van het bestuur met het afgelopen jaar. Zijns inziens heeft de lage koers van ING te maken met een gebrek aan proactieve communicatie. De heer Vreeken geeft een aantal voorbeelden van proactieve communicatie waarin hij zelf een rol heeft gespeeld.

De heer Hommen reageert dat ING beleggingsposities niet bekend maakt behalve als ING zelf een deelneming heeft van meer dan 5%. Die moeten gerapporteerd worden. De activiteiten van ING zijn voor 86% conform de ISO-26000-richtlijn. Het komt vaker voor dat niet iedereen op dezelfde manier toegang heeft tot informatie maar zolang het niet onrechtmatig is, is er heel weinig aan te doen. ING is zich heel bewust van de Principles van onder andere de United Nations en er zijn allerlei procedures bij het verstrekken van leningen, waardoor nauwkeurig wordt geanalyseerd dat geen schending van mensenrechten plaatsvindt.

Op het terrein van communicatie is het belangrijk om een Investor Relationsbeleid te richten op investeerders, op aandeelhouders en op mensen die nog geen aandeelhouder zijn. Ieder kwartaal gaat ING op “roadshow” naar de belangrijkste investeerders en naar de belangrijkste financiële centra. Daar is in ieder geval de CFO, de heer Flynn, altijd bij aanwezig. Ook medewerkers van een bepaald bedrijfsonderdeel worden erbij betrokken om meer van de bedrijfsactiviteiten te tonen. Helaas heeft ING te maken met de onzekerheid rond de herstructurering. De NPS-score is een buitengewoon goed systeem dat in de eerste plaats vertelt wat klanten wel en niet willen en in de tweede plaats waar verbeterd kan worden op weg naar *operational excellence*.

De heer Ulmann vertelt hoe hij tevergeefs heeft geprobeerd in contact te komen met de heer Hommen. Als penningmeester van een stichting, van een vereniging en van een kerkbestuur heeft de heer Ulmann te maken met hoge vaste kosten om te bankieren via ING. De heer Ulmann betreurt het dat er wel iets wordt gedaan voor stichtingen en verenigingen die nieuwe zakelijke klant zijn bij ING maar niet voor de bestaande zakelijke klanten.

De heer Van Kessel staat stil bij de zorgelijke situatie van de financiële wereld en van ING in het bijzonder. De revenuen op de certificaten zijn nihil, terwijl de waarde van de certificaten drastisch is gedaald waardoor de certificaathouders het kind van de rekening zijn. De heer Van Kessel verzoekt om een vorm van compensatie voor het aantal jaren dat geen dividend is uitgekeerd.

De heer Heinemann sluit aan bij de opmerking van de heer Keyner dat de beurskoers veel lager is dan de intrinsieke waarde. Het algemeen gehoorde argument is dat het exogene factoren zijn. Wat daarbij komt is het weinige vertrouwen dat men heeft in de toekomstige winstcapaciteit van de onderneming. De heer Heinemann informeert of ING in beroep is gegaan tegen de boete van EUR 1,3 miljard.

De heer Hommen betreurt het dat hij zich niet precies de briefwisseling met de heer Ulmann kan herinneren omdat hij zo veel brieven krijgt. Maar hij zal ernaar kijken en er zo nodig op terugkomen.

De financiële wereld maakt inderdaad moeilijke tijden door. De heer Hommen voelt met de heer Van Kessel mee; hij is zelf ook certificaathouder. Hij benadrukt dat ING al het mogelijke doet om het bedrijf niet alleen een behoorlijke winst te laten maken, maar ook de bestendigheid daarvan op langere termijn te verzekeren. Dat proces is ingewikkeld, ook al omdat het gehele financiële stelsel op dit moment wordt herzien, en dat gaat niet altijd even goed geharmoniseerd en gecoördineerd. De heer Hommen spreekt de hoop uit dat de aandelen in de toekomst weer een positiever beeld laten zien.

Er is helaas onzekerheid over de toekomstige winstgevendheid van ING, mede als gevolg van de onzekerheden rondom de herstructurering. Als die onzekerheid verdwijnt, kan daar een positieve invloed op het aandeel vanuit gaan. ING doet er alles aan om zo veel mogelijk gedaan te krijgen, in Brussel en in Nederland, en om de belangen van alle stakeholders, inclusief die van aandeelhouders, daarin zo goed mogelijk te vertegenwoordigen. Dividend wordt weer mogelijk op het moment dat ING de Staat heeft terugbetaald en ING voldoet aan de eisen van Basel III voor de banken en Solvency II voor de verzekeraars.

De heer Van den Bosch laat weten dat hij het zeer waardeert van de heer Hommen dat hij na een aantal bankstoringen op tv kwam en publiekelijk zijn excuses namens ING aanbod. Tevens vraagt hij aan de heer Timmermans op welke punten er wijzigingen zijn aangebracht in het risicomodel.

De heer Stevense (Stichting Rechtsbescherming Beleggers) vraagt hoe een levensverzekeraar voor de korte termijn kan investeren, want verzekeren is toch iets voor de zeer lange termijn, wat de waardering is van de bedrijfsonderdelen die nog onder ING vallen, en welke invloed de situatie in Spanje daarop heeft.

De heer Desmet informeert of de Raad van Bestuur en Raad van Commissarissen al een analyse hebben gemaakt van een Europa zonder de zuidelijke landen.

De heer Timmermans bevestigt dat het risicomodel is veranderd. In de eerste plaats werken zowel banken als verzekeraars nu met grotere buffers, om grotere veiligheidsmarges te hebben. In de tweede plaats tracht ING minder afhankelijk te zijn van kapitaalmarkten, waardoor ook de balans verkort kan worden. In de derde plaats zijn de afgelopen jaren proactief langetermijnleningen en beleggingen verkocht. Dat zijn de hoofdpunten.

In antwoord op de vraag van de heer Stevense legt de heer Hommen uit dat verzekeraars normaal gesproken langetermijninvesteringen doen in zowel het bedrijfsleven als financiële instellingen en overheden. Als Solvency II van kracht wordt, worden verzekeraars

ontmoedigd om langetermijnproducten met bijvoorbeeld garanties af te geven. Als gevolg zullen verzekeraars kortere investeringen doen, en worden risicovolle beleggingen vermeden gezien de hoge kapitaalseisen.

Spanje is een groot land met een groot probleem in de vastgoedsector. ING heeft in Spanje ondermeer obligaties die zijn gedekt met overgewaardeerde *collaterals*, dat is een onderpand met een hoge dekkingsgraad. De hypotheekleningen die privépersonen via ING Direct in Spanje hebben afgesloten, hebben een verlies van 0,7%, wat lager is dan in Nederland. Bovendien is 100% van de waarde van het onderpand ongeveer 62% van de hypotheeklening. Daardoor is het risico beheersbaar.

De heer Hommen geeft aan dat de ING-onderdelen voortdurend gewaardeerd worden door analisten. Zij komen veelal tot bedragen die beter zijn dan de prijs van het ING-aandeel vandaag.

De heer Desmet vraagt aan de heer Mehta of de heer Ratan Tata van Tata Consultancy Services een kandidaat zou zijn voor de Raad van Commissarissen van ING. De heer Mehta antwoordt dat de heer Tata in december met pensioen gaat.

De voorzitter dankt alle aanwezigen voor de vragen en stelt voor agendapunt 2A en 2B af te sluiten en over te gaan naar agendapunt 2C, de besluitvorming over de jaarrekening.

2C. Jaarrekening over 2011 (ter beslissing).

De voorzitter deelt mede dat de jaarrekening op 12 maart 2012 door de Raad van Bestuur is opgemaakt in de Engelse taal. Als onderdeel van het jaarverslag is de jaarrekening sinds 20 maart 2012 beschikbaar op de ING-website en is deze ter inzage gelegd op het hoofdkantoor in Amsterdam en daar voor aandeelhouders en certificaaathouders kosteloos verkrijgbaar. De Nederlandse versie van het jaarverslag was vanaf 5 april 2012 beschikbaar op de ING-website. In opdracht van de Algemene Vergadering, volgens het besluit van 22 april 2008, is de jaarrekening onderzocht door de accountant. Deze heeft een goedkeurende verklaring afgelegd en die staat in het jaarverslag op pagina 296 (pagina 304 in de Nederlandse versie). Een getekend exemplaar van de jaarrekening is in de zaal voorhanden en via de voorzitter kunnen aan de accountant vragen worden gesteld over de accountantsverklaring. De Raad van Commissarissen adviseert de Algemene Vergadering om de jaarrekening vast te stellen.

De heer Hazewinkel (Stichting ING Aandelen) geeft een korte stemverklaring. De Stichting ING Aandelen wil de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen complimenteren met alle vorderingen in het afgelopen verslagjaar. Er zijn goede vorderingen gemaakt met de herstructurering en de splitsing van de bank- en verzekeringsactiviteiten en om het kapitaal van ING verder te versterken. De Stichting ondersteunt de mogelijkheid om voor de Aziatische verzekerings- en vermogensbeheeractiviteiten ook een ander scenario te onderzoeken dan het beursscenario. De heer Hazewinkel vraagt vervolgens een nadere uitleg op het verlies dat in het eerste kwartaal is genomen op *hedges* en of de gelieerde positie in variabele annuïteiten nog steeds een open positie is die niet volledig is afgedekt. De heer Hazewinkel meent dat de *loan-to-value* op de *covered bonds* meer dan 60% was en informeert of de dekking die daaraan ten grondslag ligt vastgoed is. Tenslotte heeft de heer Hazewinkel

een vraag over de financiering van de vastgoedportefeuille. In het Jaarverslag staat een uitgebreide analyse van de woninghypotheken maar niet voor het commerciële vastgoed. Hij verzoekt volgend jaar de analyse voor het commerciële vastgoed ook in het jaarverslag op te nemen en of het ING-bestuur wil ingaan op de risico's met betrekking tot de vastgoedfinanciering.

De heer Hommen bevestigt dat meerdere scenario's voor de verzekeringsactiviteiten in Azië worden onderzocht. De heer Flynn licht de resultaten van de variabele annuïteiten bij Insurance US in het eerste kwartaal nader toe waarbij hij ook aangeeft dat het doel van de *hedges* is om de solvabiliteit van de verzekeraar te beschermen. Dit is gelukt want de *risk-based capital ratio* van Insurance US is toegenomen van 488% naar 500%. Helaas wordt een verlies op de *hedges* wel, maar een toename van het kapitaal niet, getoond in de kwartaalrapportage volgens de Amerikaanse verslagleggingsregels.

De heer Timmermans bevestigt dat de onderliggende dekking van de *covered bonds* die ING in Spanje heeft, bestaat uit hypotheekleningen en huizen en gaat nader in op de commerciële vastgoedfinanciering die bestaat uit residentieel vastgoed, winkelcentra, kantoorgebouwen respectievelijk industrieel vastgoed in verschillende landen met allemaal verschillende risicodrijvers. ING zal proberen geleidelijk aan meer inzicht te geven in relevante delen van de portefeuille, maar het is lastig om dat met één specifiek kengetal te doen.

De heer Keyner (VEB) vraagt de heer Hommen wat het verdienmodel is van het geld dat bij de centrale banken wordt gestald tegen circa 0,25%. Ook zou de heer Keyner graag van de accountant vernemen of er grote verschillen van inzicht zijn tussen de externe accountant en ING en hoe daarmee is omgegaan.

De heer Hommen deelt mede dat aan het einde van het eerste kwartaal ING meer dan EUR 45 miljard had gestald bij de ECB als liquiditeitspositie. ING heeft dan ook niet deelgenomen aan de ECB-financiering die aan het einde van het jaar voor een driejarige periode beschikbaar was, de LTRO. Het verdienmodel is met 0,5% niet geweldig maar ING krijgt het geld altijd terug en kan het gebruiken wanneer nodig. Er waren weinig verschillen van mening met de accountant dit jaar en daar waar de accountant aanvullingen heeft gegeven, zijn die heel uitvoerig bekeken en waar nodig meegenomen in het jaarverslag. De onderwerpen in het jaarverslag zijn allemaal met de accountant besproken evenals met de Auditcommissie, de Risicocommissie of met de Raad van Commissarissen zelf. Eventuele tegenstellingen tussen accountant en bedrijf zouden aan de Raad van Commissarissen gerapporteerd worden die vervolgens maatregelen treft om die tegenstellingen op te lossen. De heer Boogaart (E&Y) bevestigt dat de samenwerking met het bestuur en de verschillende financiële afdelingen van ING een open dialoog is waarin partijen uiteindelijk altijd tot overeenstemming en een oplossing zijn gekomen. Er zijn dus geen punten waar ING een eigen weg zou hebben gevolgd waarover geen overeenstemming zou zijn. De heer Kuiper (voorzitter Auditcommissie) heeft daaraan niets toe te voegen.

De heer Stevense (SRB) stelt dat er ten aanzien van de kostenverlaging onvoldoende voortgang is geboekt; de *cost/income-ratio* (kosten/batenverhouding) is zelfs gestegen van 54,8% naar 64,3%. Bovendien is er bij een stijging van de aandelenmarkt van 15% een behoorlijk verlies op de *hedges* geleden. De heer Heinemann informeert of de claim van

honderden miljoen dollars van Amerikaanse zijde op ING al bekend was per ultimo 2011 en of die eventueel is opgenomen in de *contingent liabilities*.

Wat betreft de cost/income-ratio geeft de heer Hommen aan dat ING de Griekse obligaties heeft moeten afwaarderen met bijna EUR 900 mln in 2011, wat in de kosten is verdisconteerd, zowel bij de bank als bij het verzekeringsbedrijf. Zonder deze zogenaamde 'marktomstandigheden' zou de cost/income-ratio eind 2011 54% zijn geweest. De heer Flynn legt uit waarom er verliezen zijn op de *hedges* als de aandelenmarkten stijgen. Een verandering in de waardering van een hedge loopt via de winst-en-verliesrekening terwijl de gelieerde toename van het kapitaal via de balans loopt. De heer Hommen geeft aan dat de Amerikaanse claim terug gaat tot voor 2007, toen ING een aantal zaken gedaan heeft met landen waar sancties door de Amerikaanse overheid op staan. Die claim heeft geresulteerd in discussies met de Amerikaanse overheid. ING meent ongeveer te weten wat het bedrag zal zijn dat de Amerikaanse overheid als 'penalty' gaat opleggen waarvoor ING een reservering in het eerste kwartaal heeft gedaan.

Nadat de elektronische stemming heeft plaatsgevonden, constateert de voorzitter dat de jaarrekening over 2011 is vastgesteld met 3.754.584.938 stemmen voor, 1.303.460 stemmen tegen en 7.220.377 onthoudingen. Als de stemmen van de Stichting ING Aandelen waarvoor zij geen steminstructies van certificaathouders heeft ontvangen, buiten beschouwing worden gelaten, dan zou het voorstel zijn aangenomen met 1.901.924.827 stemmen voor, 1.303.460 tegen en 7.220.377 onthoudingen.

3. Reserverings- en dividendbeleid (ter bespreking).

De voorzitter geeft een korte toelichting op het reserverings- en dividendbeleid. Het reserverings- en dividendbeleid van ING Groep blijft op zichzelf ongewijzigd. Wanneer ING Groep weer dividend gaat betalen, wordt het beleid gehandhaafd om dividend uit te keren gekoppeld aan de onderliggende langetermijnontwikkeling van de winst. Dividend zal alleen worden voorgesteld indien de Raad van Bestuur, goedgekeurd door de Raad van Commissarissen, dat gepast vindt. Gezien het onzekere financiële klimaat, de toenemende vereisten van toezichthouders om het kapitaal te versterken en ING's prioriteit om de Staat terug te betalen, wordt over het boekjaar 2011 geen voorstel tot uitkering van dividend gedaan.

De heer Groen vraagt of Basel III inderdaad pas in 2018 in Europa geëffectueerd zal worden. De heer Hommen antwoordt dat Basel III vanaf eind 2013 effectief wordt en dan in belang toeneemt tot 2018, wanneer banken er volledig aan moeten voldoen. De financiële markten vinden echter nu al van belang om er zicht op te hebben wanneer banken er aan voldoen. Daardoor proberen banken al in 2013 te voldoen aan de eisen die pas in 2018 effectief worden en is het voor ING belangrijk om nu al goede Basel III core tier 1-ratio te hebben.

4. Remuneratierapport (ter bespreking).

De voorzitter deelt mede dat het remuneratierapport terugblijkt op 2011. Hij vraagt de heer Elverding, voorzitter van de Remuneratiecommissie, het Remuneratierapport toe te lichten.

De heer Elverding blikt terug op de discussie over de wijzigingen van het remuneratiebeleid vorig jaar. Dit jaar worden geen wijzigingen in het remuneratiebeleid voorgesteld en evenmin in het vaste salaris. Zoals vorig jaar besproken, heeft de Raad van Bestuur besloten, geen variabele beloning te accepteren zolang ING nog niet alle uitstaande kernkapitaaleffecten heeft teruggekocht en uitbetaald. De Raad van Commissarissen heeft toen en ook nu die beslissing gerespecteerd en wil zorgdragen dat de beloning bij ING niet nogmaals het onderwerp van publiek debat wordt. De heer Elverding merkt op dat de Raad van Bestuur, zelfs als een volledige variabele beloning zou worden uitbetaald, ver onder de mediaan zou worden betaald. Zonder variabele beloning, is het beloningsniveau van de Raad van Bestuur een derde van de mediaan. ING is een zeer internationaal opererend bedrijf. De Raad van Commissarissen heeft ook als belangrijke taak om de continuïteit te waarborgen met inachtneming van de belangen en de opvattingen van alle stakeholders. In die context is het huidige lage niveau van betaling een blijvende ernstige zorg. Dat is vorig jaar uitgesproken en de zorg blijft. Tegelijkertijd is het beloningsniveau op dit moment niet de grootste prioriteit, voor de Raad van Commissarissen noch voor de Raad van Bestuur. Het remuneratiebeleid is wel een onderwerp dat elk jaar zal terugkomen, maar voor 2011 wijzigt het beleid niet, het salaris verandert niet en er wordt geen variabele beloning betaald aan de Raad van Bestuur.

De heer Keyner (VEB) merkt op dat met het 10-20 jaar geleden ingezette beloningsbeleid werd beoogd de beste mensen aan te trekken en te behouden om de beste resultaten te leveren voor alle stakeholders. De vraag is wat geleerd kan worden van het verleden.

De heer Elverding reageert dat het beloningsniveau van ING thans wordt vergeleken met Euro Stoxx 50-bedrijven, zowel in de financiële als in de niet-financiële sector. Vroeger werd voornamelijk gekeken naar de financiële sector. De mediaan in de Euro Stoxx 50 voor de totale directe beloning is veel hoger dan ING door de omstandigheden in Nederland op dit moment betaalt. Dat is op langere termijn niet houdbaar. Aan de andere kant moet ING ook rekening houden met alle andere stakeholders en gevoeligheden en gaat het er in de eerste plaats om de herstructurering door te voeren, de klanten tevreden te stellen en de ontwikkelingen in de wetgeving af te wachten.

5.A. Corporate governance (ter bespreking).

5.B. Statutenwijziging (ter beslissing).

De voorzitter deelt mede dat het de verwachting was dat de wet Bestuur en Toezicht in juli 2012 in werking zou treden. Echter, de huidige politieke ontwikkelingen leiden waarschijnlijk tot vertraging. De geplande inwerkingtreding van de wet heeft consequenties voor de statuten van ING. De statutenwijziging voorziet overigens in een overgangsbepaling tot het moment van daadwerkelijke inwerkingtreding van de wet.

De heer Vink licht de statutenwijziging toe. Het is belangrijk om de beoogde wetswijzigingen alvast in de statuten door te voeren zodat de statuten aansluiten bij de geldende wetgeving als deze later van kracht wordt. De voorgestelde statutenwijziging is van overwegend technische aard. In de statuten wordt een mogelijkheid opgenomen voor een schriftelijke taakverdeling voor leden van de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen, wat al praktijk is binnen ING. Er komt ook een nieuwe wettelijke regeling voor tegenstrijdige belangen die regelt dat de bestuurder of commissaris in dat geval niet mag deelnemen aan de besluitvorming. ING past dit al toe op basis van de Nederlandse Corporate Governance Code.

Tevens zal de wetgever de huidige regel dat er twee kandidaten moeten zijn voor het doen van een bindende voordracht voor benoemingen, laten vervallen.

De voorzitter deelt mede dat het voorstel tot statutenwijziging is goedgekeurd door de Raad van Commissarissen. Het agendapunt statutenwijziging was ook vermeld in de oproep tot deze vergadering. De letterlijke tekst van het voorstel is sinds 29 maart 2012 beschikbaar op internet en lag ter inzage op het kantoor van ING Groep. Meer dan twee derde van het geplaatste kapitaal is vertegenwoordigd en dus is rechtsgeldige besluitvorming mogelijk, mits twee derde van de stemmen voor het voorstel is.

De voorzitter brengt in stemming het voorstel om de statuten van de vennootschap te wijzigen en de leden van de Raad van Bestuur en enkele functionarissen van de vennootschap te machtigen, zoals omschreven onder agendapunt 5b in de oproeping en constateert dat de Algemene Vergadering dit voorstel met 3.757.725.408 stemmen voor, 2.142.727 stemmen tegen en 3.397.235 onthoudingen heeft aanvaard. Exclusief de Stichting ING Aandelen was de uitslag van de stemming: 1.905.065.297 stemmen voor, 2.142.727 tegen en 3.397.235 onthoudingen.

6. Duurzaamheid (ter bespreking).

De voorzitter geeft het woord aan de heer Hommen. De heer Hommen geeft aan dat ING twee weken geleden de twaalfde editie van het verslag ING in de Samenleving heeft gepubliceerd, dat ingaat op de rol van ING in de samenleving en de ondernomen duurzaamheidsinitiatieven. Het verslag is gebaseerd op het concept 'ING for Something Better', dat alle interne duurzaamheidsinitiatieven bijeenbrengt in onder andere een online-platform op het internet.

Het verslag ING in de Samenleving bevat verschillende verbeteringen, onder meer gebaseerd op de aanbevelingen ontvangen van stakeholders. Er is meer informatie opgenomen over de resultaten van de inspanningen inzake verslaggeving, zoals aangegeven door stakeholders, en over de uitdagingen waar de internationale bedrijfsonderdelen voor staan. Er is een completer overzicht opgenomen van de ING-organisatie, waaronder de blootstelling aan verschillende sectoren in de economie. Er is meer informatie opgenomen over de sociale en milieu-invloeden van het bank- en verzekeringsbedrijf.

Een van de hoogtepunten is de opname in de duurzaamheidsindices. Bovendien is ING wederom 100% klimaatneutraal. In 2011 is de totale CO₂-uitstoot ten opzichte van 2007 met 25% afgenomen. ING IM heeft een nieuw duurzaamheidsfonds geïntroduceerd, het 'ING Sustainable Credit Fund'. In 2011 hebben 118.101 kinderen toegang gekregen tot hoogwaardig onderwijs en de samenwerking met UNICEF is met drie jaar verlengd. Het aantal vrouwen in de ING Management Council is in 2011 met 1,3% toegenomen tot 16,2%. ING heeft niet-financiële KPI's opgenomen in het beloningssysteem voor het topmanagement. De afdeling Duurzaamheid rapporteert nu rechtstreeks aan de bestuursvoorzitter van ING.

De heer Hommen licht de niet-financiële KPI's nader toe, alsmede het aantal projecten dat onder de Equator Principles valt, het duurzaam beheerd vermogen, de klanttevredenheidsindex, de diversiteit onder het senior management, ING Chances for Children, het gebruik van duurzame energie, de Dow Jones Sustainability Index en de

FTSE4GOOD Index. ING heeft goed gescoord op de niet-financiële KPI's, hoewel de doelstelling van 33% vrouwen in de ING Management Council een uitdaging blijft. Er is een afname van krediet verlening aan gas-, olie- en kolenenergieprojecten sinds 2005 die ING's inspanningen onderstreept om meer duurzame energiebronnen te financieren. Ultimo 2011 bestond 33% van de portefeuille uit duurzame energieprojecten. De verwachting is dat dit aandeel in de komende 12-18 maanden zal stijgen tot circa 50%.

De heer Gerritsen (VBDO) complimenteert ING met de initiatieven op het gebied van duurzaamheid. Voorts merkt hij op dat het aandeel duurzaam belegd vermogen is gedaald met 20% in het afgelopen jaar en vraagt wat ING hieraan gaat doen. Helaas wordt nog steeds maar een klein deel van het Duurzaamheidsverslag extern geverifieerd en de heer Gerritsen vraagt of ING van plan is om dit uit te breiden tot het gehele verslag over 2012. ING heeft aangegeven dat de investeringen in duurzame energie in 2013 tot 50% zullen oplopen maar houdt dit ook in dat ING voornemens is om ook de partijen waarin ING investeert te stimuleren om hun eigen energieverbruik te reduceren?

De heer Vreeken (We Connect You) sluit aan bij de heer Gerritsen en refereert aan het project Zon zoekt Dak van ASN Bank en zijn eigen inspanningen met de gemeente Amsterdam op het gebied van zonne-energie. De heer Vreeken nodigt de heer Hommen uit naar het project Superbus te komen kijken.

De heer Hommen spreekt zijn teleurstelling uit dat ING een groot mandaat heeft verloren met betrekking tot het duurzaam belegd vermogen waardoor dit minder is dan het jaar daarvoor. Positief is dat in Private Banking een stijging plaatsvindt van het beheerde duurzaam vermogen, wat een stijging is tegen de 3%-daling van de markt in. Een ander belangrijk element is dat via ING in 30 fondsen duurzaam belegd kan worden. Juist dat ruime aanbod zal uiteindelijk belangrijk zijn om de doelstelling van 5% jaarlijkse groei te realiseren.

Tijdens de AVA vorig jaar vroeg de VBDO om de externe verificatie te verbeteren. De verificatie is uitgebreid naar het proces van verslaglegging, naast de KPI's. Ook het voortgangsrapport wordt nu meegenomen. Daarmee is het belangrijkste deel van het rapport geverifieerd. ING is bereid naar nieuwe ideeën te luisteren. ING probeert klanten te helpen met het reduceren van hun energieverbruik via financieringsprojecten. In die gesprekken wijst ING bijvoorbeeld op eigen rapporten over een gebalanceerder energieverbruik. Die krijgen klanten ook regelmatig mee.

De heer Hommen stelt voor dat de heer Vreeken zijn project Superbus voorlegt bij de betreffende commerciële afdelingen.

7A. Verlening van decharge aan de leden van de Raad van Bestuur voor hun taakuitoefening in 2011 (ter beslissing).

De voorzitter stelt voor om de leden van de Raad van Bestuur decharge te verlenen voor hun taakuitoefening in het boekjaar 2011 zoals uiteengezet in de Jaarrekening 2011, het verslag van de Raad van Bestuur, het hoofdstuk inzake Corporate Governance, het hoofdstuk over artikel 404 van de Sarbanes-Oxley-wet, het Remuneratierapport en de mededelingen die tijdens de vergadering zijn gedaan. De voorzitter constateert dat er geen vragen zijn over het voorstel decharge te verlenen aan de leden van de Raad van Bestuur.

Nadat de elektronische stemming heeft plaatsgevonden, constateert de voorzitter dat het voorstel tot het verlenen van decharge aan de leden van de Raad van Bestuur voor hun taakuitoefening in 2011 is aangenomen met 3.677.823.541 stemmen voor, 48.961.446 stemmen tegen en 36.251.679 onthoudingen. Als de stemmen van de Stichting ING Aandelen waarvoor zij geen steminstructies van certificaathouders heeft ontvangen, buiten beschouwing worden gelaten, zou het voorstel zijn aangenomen met 1.825.163.430 stemmen voor, 48.961.446 stemmen tegen en 36.251.679 onthoudingen.

7B. Verlening van decharge aan de leden van de Raad van Commissarissen voor hun taakuitoefening in 2011 (ter beslissing).

De voorzitter constateert dat er geen vragen zijn over het voorstel decharge te verlenen aan de leden van de Raad van Commissarissen voor hun taakuitoefening in 2011, zoals beschreven in de jaarrekening 2011, het bericht van de Raad van Commissarissen, het hoofdstuk inzake Corporate Governance, het Remuneratierapport en de mededelingen die tijdens de vergadering zijn gedaan.

Nadat de elektronische stemming heeft plaatsgevonden, constateert de voorzitter dat het voorstel tot het verlenen van decharge aan de leden van de Raad van Commissarissen voor hun taakuitoefening in 2011 is aangenomen met 3.653.994.314 stemmen voor, 72.643.784 stemmen tegen en 36.398.568 onthoudingen. Als de stemmen van de Stichting ING Aandelen waarvoor zij geen steminstructies van certificaathouders heeft ontvangen buiten beschouwing worden gelaten, zou het voorstel zijn aangenomen met 1.825.163.430 stemmen voor, 48.961.446 stemmen tegen en 36.251.679 onthoudingen.

8. Benoeming accountant (ter beslissing)

De voorzitter stelt aan de orde dat dit de verlenging met twee boekjaren van de benoeming van Ernst & Young als accountant van de Vennootschap betreft. Een en ander wordt ook beschreven in de oproeping tot deze vergadering. De voorzitter geeft het woord aan de heer Kuiper, de voorzitter van de Auditcommissie, voor een korte toelichting.

De heer Kuiper geeft aan dat de Raad van Commissarissen de Auditcommissie heeft gevraagd om advies uit te brengen over het voorstel. De Auditcommissie heeft een aantal punten bekeken, waaronder of regelgeving van toepassing is waardoor ING na vier jaar van accountant zou moeten veranderen. Dit is niet het geval. Gezien de huidige herstructurering van ING is het ook niet wenselijk om nu van accountant te wisselen. Ook zijn punten onderzocht die Ernst & Young zelf betreffen. In de eerste plaats is gekeken naar de kwaliteit van de dienstverlening, in de tweede plaats de relatie met Ernst & Young en in de derde plaats de reputatie van Ernst & Young, waarbij de observaties van de AFM en de opgelegde boete in januari 2012 ook aan de orde zijn gekomen. De Auditcommissie heeft zelf een oordeel gevormd over de kwaliteit van de dienstverlening en de relatie met Ernst & Young. Ook is een enquête gehouden onder het senior management en de Interne Accountantsdienst van ING. Rond 90% van het senior management en de Interne Accountantsdienst was positief over de kwaliteit van de dienstverlening en de relatie met Ernst & Young. Voor de reputatie van Ernst & Young heeft de Auditcommissie advies ingewonnen bij de Juridische Afdeling van ING, en gesproken met zowel de AFM als met Ernst & Young. Een belangrijk punt in het

AFM-onderzoek was dat de kwaliteit en de juistheid van de jaarrekening 2008 niet ter discussie staat. De AFM heeft een algemeen oordeel gevormd over Ernst & Young, waaronder een aantal specifieke onderdelen ook betrekking hadden op acties van Ernst & Young bij ING die niet voldoende gedocumenteerd waren. Uit de gesprekken met de AFM en Ernst & Young blijkt dat Ernst & Young actie heeft ondernomen ter correctie van de AFM-observaties. De AFM heeft dat bevestigd. Op basis van die twee positieve uitkomsten van het onderzoek is de Raad van Commissarissen geadviseerd om voor te stellen Ernst & Young voor de komende twee jaar opnieuw te benoemen. De termijn is gekozen om flexibiliteit te behouden bij de uitvoering van de herstructurering van ING en bij eventuele veranderingen in wetgeving betreffende de benoemingstermijn van externe accountants.

De voorzitter constateert dat er geen vragen zijn en brengt het voorstel in stemming. Nadat de elektronische stemming heeft plaatsgevonden, constateert de voorzitter dat het in de oproeping tot deze vergadering opgenomen voorstel om de benoeming van Ernst & Young als accountant van de vennootschap te verlengen met twee boekjaren is aangenomen met 3.746.312.628 stemmen voor, 14.474.236 stemmen tegen en 2.252.955 onthoudingen. Als de stemmen van de Stichting ING Aandelen waarvoor zij geen steminstructies van certificaathouders heeft ontvangen buiten beschouwing worden gelaten, zou het voorstel zijn aangenomen met 1.825.163.430 stemmen voor, 48.961.446 stemmen tegen en 36.251.679 onthoudingen.

9. Samenstelling van de Raad van Bestuur: Benoeming van de heer W.F. Nagel (ter beslissing).

De voorzitter stelt de benoeming van de heer Nagel aan de orde. De Raad van Commissarissen heeft voor deze benoeming overeenkomstig artikel 19, lid 2 van de statuten een bindende voordracht gemaakt. Deze bindende voordracht en de gegevens van de voorgedragen kandidaat zijn opgenomen op bladzijde 4 van de oproeping tot deze vergadering. De voorgestelde benoeming van de heer Nagel is gebaseerd op zijn zeer gedegen kennis van risicobeheer en op zijn operationele als internationale ervaring. De Raad van Commissarissen adviseert om de heer Nagel als lid van de Raad van Bestuur voor een periode van vier jaar te benoemen. De voorzitter geeft gelegenheid tot het stellen van vragen, indien gewenst in afwezigheid van de heer Nagel.

Nadat de elektronische stemming heeft plaatsgevonden, constateert de voorzitter dat het voorstel tot benoeming van de heer Nagel als lid van de Raad van Bestuur is aangenomen met 3.736.068.612 stemmen voor, 6.925.606 stemmen tegen en 20.044.984 onthoudingen. Als de stemmen van de Stichting ING Aandelen waarvoor zij geen steminstructies van certificaathouders heeft ontvangen buiten beschouwing worden gelaten, zou het voorstel zijn aangenomen met 1.825.163.430 stemmen voor, 48.961.446 stemmen tegen en 36.251.679 onthoudingen.

10. Samenstelling van de Raad van Commissarissen

De voorzitter stelt de samenstelling van de Raad van Commissarissen aan de orde. In verband met verplichtingen in de VS is mevrouw Spero per 1 juni 2011 afgetreden. Voorgesteld wordt drie nieuwe leden te benoemen. Voor de drie nieuwe benoemingen heeft de Raad van

Commissarissen, overeenkomstig artikel 25 lid 2 van de statuten, bindende voordrachten opgemaakt, die zijn te vinden op bladzijden 5 en 6 van de oproeping.

10A. Herbenoeming van de heer A. Mehta

De voorzitter licht toe waarom agendapunt 10A, de herbenoeming van de heer Mehta, anders zal verlopen dan in de oproep van de vergadering is aangekondigd. De Raad van Commissarissen beseft dat de heer Mehta acht commissariaten bekleedt. ING is veruit zijn grootste en meest tijdrovende commissariaat. Overigens is dat in Azië, en met dergelijke ervaring, geen uitzondering. De Raad van Commissarissen beseft dat volgens de Nederlandse Corporate Governance Code een commissaris vijf Nederlandse commissariaten mag bekleden waarbij een president-commissarisfunctie dubbel telt. Bij verschillende gelegenheden is aangegeven dat de heer Mehta een uitstekende reputatie heeft in het voorbereiden en bijwonen van de ING vergaderingen. Hij levert altijd een zeer actieve bijdrage in de vergadering van de Raad van Commissarissen. Dat was ook de reden dat hij wordt gezien als een van de financiële experts. Bovendien is het bijzonder goed dat er ook mensen van buiten Noordwest-Europa zitten in de Raad van Commissarissen. De heer Mehta is dus een kandidaat die in de eerste plaats zijn werk bijzonder goed en geëngageerd heeft gedaan en die over heel veel financiële kennis beschikt.

In de aanloop naar deze vergadering bleek echter dat een aantal stemadviesbureaus het niet eens is met het aantal commissariaten dat de heer Mehta bekleedt. Alleen op die feitelijke gronden, en niet op zijn aanwezigheid, hebben zij een negatief advies uitgebracht voor de (her)benoeming van de heer Mehta. De Raad van Commissarissen was het daar niet mee eens maar beraadde zich wel hoe nu te handelen. De heer Mehta heeft toen zelf aangegeven dat hij de onderneming in deze tijd het beste toewenst en dat het bijzonder vervelend zou zijn als een aantal aandeelhouders vraagtekens zou hebben bij zijn herbenoeming. Op grond daarvan heeft hij zich teruggetrokken. De Raad van Commissarissen en de Raad van Bestuur vinden het betreurenswaardig dat hiermee een bijzondere goede commissaris afscheid neemt en danken de heer Mehta voor een uitstekende staat van dienst. De heer Mehta beaamt dat hij inderdaad meer dan vijf commissariaten heeft. Als de Corporate Governance Code de *best practice* in Nederland is, dan is het het beste om terug te treden om geen controversiële situatie te creëren.

De heer Fehrenbach (PGGM Investments) spreekt zijn waardering uit voor het bestuur, voor de wijze waarop gewerkt is in het verslagjaar 2011 en voor de wijze waarop daarover verantwoording is afgelegd. De heer Fehrenbach wil graag bij dit agendapunt stilstaan, omdat het wordt teruggetrokken naar aanleiding van het negatieve advies van de stemadviesbureaus. De heer Mehta bekleedt een groot aantal nevenfuncties, onder andere bij Indiase beursgenoteerde ondernemingen. In formele zin vallen deze buitenlandse vennootschappen niet onder de Nederlandse Corporate Governance Code. De heer Fehrenbach is van mening dat het kernpunt van de betreffende bepaling in de Code is dat er voldoende tijd beschikbaar is om het commissariaat naar behoren uit te voeren. Op dit punt was de toelichting op het agendapunt te summier maar ING was bereid om op de website een aanvullende verklaring op te nemen. Op basis van die toelichting was PGGM van mening dat een adequate tijdsbesteding van de heer Mehta was gewaarborgd. Het is dan ook teleurstellend dat de heer Mehta zich genooddaakt voelt zich terug te trekken want PGGM had uiteindelijk graag voor

dit agendapunt gestemd. De heer Fehrenbach roept ING op om in de toekomst zich ervan te vergewissen dat er voldoende informatie in de toelichting staat bij elk agendapunt.

De voorzitter dankt de heer Fehrenbach voor zijn duidelijke toelichting en reageert dat de oproep tot de vergadering uitvoeriger had kunnen zijn, maar ING heeft daarna een enorme inspanning gedaan om de additionele informatie alsnog te verstrekken. Daarenboven blijft staan dat de heer Mehta waarschijnlijk herbenoemd zou worden, maar dat een aantal aandeelhouders toch tegen herbenoeming zou blijven. Dat voelt oncomfortabel en daarom is het zo gelopen.

De heer Keyner (VEB) stelt dat de VEB een andere afweging maakt. Ook al is de heer Mehta zeer kundig, dan zijn negen commissariaten plus nog een andere nevenfunctie nog steeds ver buiten de geldende regels. De voorzitter heeft begrip voor de stellingname.

10B. Benoeming van de heer J.H. Holsboer (ter beslissing).

De voorzitter stelt de benoeming van de heer J.H. Holsboer aan de orde als commissaris. Helaas is de heer Holsboer om bijzondere redenen niet aanwezig in deze vergadering. De heer Holsboer wordt voorgedragen op basis van zijn langdurige ervaring en deskundigheid van internationale financiële dienstverlening, van verzekerings- en herverzekeringsdienstverlening, alsmede zijn gedegen kennis van ING Groep en zijn kwaliteit als bestuurder. De Raad van Commissarissen adviseert om de heer Holsboer tot lid van de Raad van Commissarissen te benoemen. De voorgenomen benoeming van de heer Holsboer is goedgekeurd door De Nederlandsche Bank. De voorzitter geeft gelegenheid tot het stellen van vragen.

Nadat de elektronische stemming heeft plaatsgevonden, constateert de voorzitter dat de heer J.H. Holsboer is benoemd tot commissaris met 3.730.271.913 stemmen voor, 12.680.192 stemmen tegen en 19.961.641 onthoudingen. Als de stemmen van de Stichting ING Aandelen waarvoor zij geen steminstructies van certificaathouders heeft ontvangen buiten beschouwing worden gelaten, zou het voorstel zijn aangenomen met 1.877.611.802 stemmen voor, 12.680.192 stemmen tegen en 19.961.641 onthoudingen.

10C. Benoeming van de mevrouw Y.C.M.T. van Rooy (ter beslissing).

De voorzitter stelt de benoeming van mevrouw Y.C.M.T. van Rooy aan de orde als commissaris. De voordracht van mevrouw Van Rooy is gebaseerd op haar ervaring en deskundigheid op het gebied van internationale economische en politieke vraagstukken en haar zeer uitgebreide bestuurlijke ervaring. De Raad van Commissarissen adviseert om mevrouw Van Rooy tot lid van de Raad van Commissarissen te benoemen. De voorgenomen benoeming van mevrouw Van Rooy is goedgekeurd door De Nederlandsche Bank. De voorzitter geeft gelegenheid tot het stellen van vragen.

Nadat de elektronische stemming heeft plaatsgevonden, constateert de voorzitter dat mevrouw Y.C.M.T. van Rooy is benoemd tot commissaris met 3.734.451.983 stemmen voor, 8.788.360 stemmen tegen en 19.890.173 onthoudingen. Als de stemmen van de Stichting ING Aandelen waarvoor zij geen steminstructies van certificaathouders heeft ontvangen buiten beschouwing

worden gelaten, zou het voorstel zijn aangenomen met 1.877.611.802 stemmen voor, 12.680.192 stemmen tegen en 19.961.641 onthoudingen.

10D. Benoeming van de heer R.W.P. Reibestein (ter beslissing).

De voorzitter stelt de benoeming van de heer R.W.P. Reibestein aan de orde als commissaris. De voordracht van de heer Reibestein is gebaseerd op zijn werkzaamheden gedurende zijn carrière bij McKinsey, welke een grote verscheidenheid aan strategische, operationele en organisatorische onderwerpen met betrekking tot een breed spectrum van bedrijfstakken omvat. Daarbij had de heer Reibestein een sterke focus op financiële instellingen, zowel in de bancaire als in de verzekeringssector in Europa en Azië. De heer Reibestein heeft McKinsey per 31 december 2011 verlaten en zijn voorgestelde benoeming zal dus ook pas ingaan per 1 januari 2013 omdat hij pas dan als onafhankelijk kan worden beschouwd. De Raad van Commissarissen adviseert om de heer Reibestein tot lid van de Raad van Commissarissen te benoemen. De voorgenomen benoeming van de heer Reibestein is goedgekeurd door de Nederlandsche Bank. De voorzitter geeft gelegenheid tot het stellen van vragen.

De heer Anink informeert of buitenlandse deskundigen een bijdrage kunnen leveren in de Raad van Commissarissen. ING Groep heeft bekend gemaakt meer te gaan investeren in de bankiersfunctie in Duitsland en Spanje, maar dat is niet weerspiegeld in de Raad van Commissarissen. De voorzitter beaamt dat de geografische samenstelling zeker de aandacht heeft. Het gaat primair om de kwaliteit, maar binnen die kwaliteit is de juiste diversiteit op meerdere aspecten van groot belang.

Nadat de elektronische stemming heeft plaatsgevonden, constateert de voorzitter dat de heer R.W.P. Reibestein met ingang van 1 januari 2013 is benoemd tot commissaris met 3.732.1210.657 stemmen voor, 10.997.090 stemmen tegen en 20.016.269 onthoudingen. Als de stemmen van de Stichting ING Aandelen waarvoor zij geen steminstructies van certificaathouders heeft ontvangen buiten beschouwing worden gelaten, zou het voorstel zijn aangenomen met 1.877.611.802 stemmen voor, 12.680.192 stemmen tegen en 19.961.641 onthoudingen.

11A. Machtiging tot uitgifte van gewone aandelen, al dan niet met voorkeursrecht (ter beslissing).

De voorzitter stelt het voorstel aan de orde om de Raad van Bestuur aan te wijzen als het orgaan dat bevoegd is om met goedkeuring van de Raad van Commissarissen te besluiten tot uitgifte van gewone aandelen en het verlenen van rechten tot het nemen van gewone aandelen en het beperken of uitsluiten van voorkeursrechten van bestaande aandeelhouders. De bevoegdheid geldt voor een maximum van in totaal 380 miljoen gewone aandelen en voor een periode van achttien maanden, behoudens verlenging. Het aantal gewone aandelen dat onder de machtiging kan worden uitgegeven, is gelijk aan 10% van het geplaatste kapitaal. De machtiging is bedoeld voor algemene financieringsdoeleinden. De Raad van Commissarissen heeft het voorstel goedgekeurd en de machtiging komt in plaats van eerdere machtigingen die door Algemene Vergaderingen zijn verleend.

Nadat de elektronische stemming heeft plaatsgevonden, constateert de voorzitter dat het in de oproeping tot deze vergadering opgenomen voorstel is aangenomen met 3.609.331.592

stemmen voor, 150.810.074 stemmen tegen en 2.754.993 onthoudingen. Als de stemmen van de Stichting ING Aandelen waarvoor zij geen steminstructies van certificaathouders heeft ontvangen buiten beschouwing worden gelaten, zou het voorstel zijn aangenomen met 1.877.611.802 stemmen voor, 12.680.192 stemmen tegen en 19.961.641 onthoudingen.

11B. Machtiging tot uitgifte van gewone aandelen, al dan niet met voorkeursrecht, in verband met een fusie, overname van een onderneming of een vennootschap, of indien noodzakelijk volgens de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen, ter bescherming of behoud van de vermogenspositie van de vennootschap (ter beslissing).

De voorzitter stelt aan het voorstel aan de orde om de Raad van Bestuur aan te wijzen als het orgaan dat bevoegd is om, met goedkeuring van de Raad van Commissarissen, te besluiten tot uitgifte van gewone aandelen in verband met de fusie of overname van een onderneming of een vennootschap, of voor de bescherming of behoud van de vermogenspositie van de vennootschap en verlenen van rechten tot het nemen van dergelijke aandelen en het beperken of uitsluiten van voorkeursrechten van bestaande aandeelhouders. De bevoegdheid geldt voor een maximum van in totaal 380 miljoen gewone aandelen, voor een periode van anderhalf jaar, behoudens verlenging. Het aantal gewone aandelen dat onder de machtiging kan worden uitgegeven, is gelijk aan 10% van het geplaatste kapitaal. De machtiging kan worden gebruikt naast de machtiging krachtens agendapunt 11A bij een fusie met of overname van een onderneming of een vennootschap, of ter bescherming of tot behoud van de vermogenspositie van ING. De Raad van Commissarissen heeft het voorstel goedgekeurd. De machtiging komt in de plaats van alle machtigingen die door eerdere Algemene Vergaderingen zijn verleend.

De voorzitter geeft gelegenheid tot het stellen van vragen.

De heer Stevense (SRB) stelt dat het woord 'fusie' niet overal goed begrepen wordt en verzoekt om te bekijken of dit woord geschrapt kan worden. De Vink antwoordt dat met 'fusie' in de regel wordt bedoeld een aandelenfusie, maar dat kan volgend jaar duidelijker in de oproeping opgenomen worden.

Nadat de elektronische stemming heeft plaatsgevonden, constateert de voorzitter dat het in de oproeping tot deze vergadering opgenomen voorstel is aangenomen met 3.522.621.430 stemmen voor, 227.225.266 stemmen tegen en 13.278.390 onthoudingen. Als de stemmen van de Stichting ING Aandelen waarvoor zij geen steminstructies van certificaathouders heeft ontvangen buiten beschouwing worden gelaten, zou het voorstel zijn aangenomen met 1.669.961.319 stemmen voor, 227.225.266 stemmen tegen en 13.278.390 onthoudingen.

12A. Machtiging tot verkrijging van gewone aandelen of certificaten van gewone aandelen in het eigen kapitaal van de vennootschap (ter beslissing).

De voorzitter stelt aan de orde de machtiging van de Raad van Bestuur om, met goedkeuring van de Raad van Commissarissen, namens ING Groep N.V. volgestorte gewone aandelen en certificaten van gewone aandelen ING Groep N.V. te verkrijgen en verwijst naar voorstel met toelichting, zoals opgenomen in de oproepcirculaire. De machtiging geldt voor een maximum van 10% van het geplaatste kapitaal voor een periode van achttien maanden. De verkrijgingsprijs dient ten minste EUR 0,01 te bedragen en niet hoger te zijn dan de hoogste

koers waarvoor de certificaten van gewone aandelen worden verhandeld op Euronext Amsterdam, op de datum waarop de overeenkomst tot verkrijging wordt gesloten of de daaraan voorafgaande dag waarop de beurs is geopend. De machtiging zal worden gebruikt voor handels- en beleggingsdoeleinden in het kader van de gewone bedrijfsuitoefening van het bank- en verzekeringsbedrijf.

Nadat de elektronische stemming heeft plaatsgevonden, constateert de voorzitter dat het in de oproeping tot deze vergadering opgenomen voorstel is aangenomen met 3.749.334.128 stemmen voor, 10.398.003 stemmen tegen en 3.393.560 onthoudingen. Als de stemmen van de Stichting ING Aandelen waarvoor zij geen steminstructies van certificaathouders heeft ontvangen buiten beschouwing worden gelaten, zou het voorstel zijn aangenomen met 1896.674.017 stemmen voor, 10.398.003 stemmen tegen en 3.393.560 onthoudingen.

12B. Machtiging tot verkrijging van gewone aandelen of certificaten van gewone aandelen in het eigen kapitaal van de vennootschap in verband met een belangrijke herstructurering van haar kapitaal (ter beslissing).

De voorzitter stelt aan de orde de machtiging van de Raad van Bestuur om, met goedkeuring van de Raad van Commissarissen, namens ING Groep N.V. volgestorte gewone aandelen en certificaten van gewone aandelen ING Groep N.V. te verkrijgen in geval van een belangrijke herstructurering van het kapitaal van ING Groep N.V.. De machtiging geldt voor een maximum van 20% van het geplaatste kapitaal bestaande uit het maximum op grond van de machtiging krachtens agendapunt 12A, vermeerderd met 10%, voor een periode van anderhalf jaar. De verkrijgingprijs dient ten minste EUR 0,01 te bedragen en niet hoger te zijn dan de hoogste koers waarvoor de certificaten van gewone aandelen worden verhandeld op Euronext Amsterdam op de datum waarop de overeenkomst tot verkrijging wordt gesloten of de daaraan voorafgaande dag waarop de beurs is geopend. Doel van de machtiging is om de vennootschap in staat te stellen om in verband met een belangrijke herstructurering van haar kapitaal (certificaten van) gewone aandelen in te kopen.

Nadat de elektronische stemming heeft plaatsgevonden, constateert de voorzitter dat het in de oproeping tot deze vergadering opgenomen voorstel is aangenomen met 3.671.597.165 stemmen voor, 88.724.313 stemmen tegen en 2.594.275 onthoudingen. Als de stemmen van de Stichting ING Aandelen waarvoor zij geen steminstructies van certificaathouders heeft ontvangen buiten beschouwing worden gelaten, zou het voorstel zijn aangenomen met 1.896.674.017 stemmen voor, 10.398.003 stemmen tegen en 3.393.560 onthoudingen.

13. Rondvraag en sluiting.

De voorzitter stelt de rondvraag aan de orde.

De heer Reinen vindt het niet juist dat de kleine zakelijke rekeninghouder EUR 36 per jaar moet betalen voor het aanhouden van een rekening terwijl dezelfde rekening voor particulieren gratis is.

De heer Van Kessel vraagt wat het verschil is tussen een aandeelhouder en een certificaathouder. In aansluiting vraagt de heer Ten Klooster wanneer de certificaten

omgewisseld zullen worden voor aandelen. Hij stelt voor dat ING-spaarders hun rentepunten omzetten in aandelen ING als publiciteitsstunt.

De heer Heinemann heeft met interesse geluisterd naar de presentatie over het Duurzaamheidsverslag en stelt voor dat de heer Hommen het Duurzaamheidsverslag bij alle banken aanbeveelt om tot een soort “proper banking practice” te komen. Als met name de Amerikaanse banken mee zouden doen dan zou het bankwezen wat van het vertrouwen kunnen terugwinnen dat in de afgelopen tien jaar is verdwenen.

De heer Burrie informeert of de heer Hommen iets kan zeggen over de rentestand. Als de rente 2% daalt, scheelt dat de spaarders, de gepensioneerden en de toekomstig gepensioneerden EUR 6 miljard. Een groep die ook grote schade ondervindt van de lage rente, zijn alle mensen die 10, 15 en 20 jaar geleden een lijfrentekoopsom hebben gesloten. Wat die mensen er nu voor krijgen, valt erg tegen door die lage rentestand. De dekkingsgraad van de pensioenfondsen is ook gezakt als gevolg van de lage rentestand.

De heer Vreeken heeft een aantal suggesties voor ING waardoor de kwaliteit van dienstverlening omhoog zou gaan en de kosten omlaag. Ook adviseert hij de heer Hommen om de sterke punten van ING breeduit te communiceren in Italië, Frankrijk en Spanje.

De heer Hommen begrijpt dat de kosten van een rekening voor de kleine zakelijke-rekeninghouders relatief hoog zijn. Hij zegt toe te bekijken wat daaraan gedaan kan worden hoewel ING toch bepaalde kosten in rekening moeten brengen. ING heeft in Europa de allerlaagste kosten voor betalingsverkeer.

De heer Hommen neemt de suggestie van de heer Heinemann om ING's ideeën over duurzaamheid in internationaal verband aan de orde te stellen, graag in overweging. In antwoord op de vraag over de rentestand legt de heer Hommen uit dat de rentestand voornamelijk wordt bepaald door de kracht van de economie. Als er in een groot gedeelte van Europa problemen zijn, probeert de ECB de economie te stimuleren door de rente omlaag te brengen. Dit brengt een risico met zich mee voor pensioenfondsen maar ook voor verzekeringsmaatschappijen. De pensioenfondsen moeten een heel goed rentebeleid voeren maar een aantal pensioenfondsen heeft te veel in aandelen gezeten en te weinig in vastrentende waarden.

De heer Hommen vindt het een interessant idee om rentepunten om te zetten in aandelen ING en beaamt dat ING zo actief mogelijk is op het gebied van communicatie.

De heer Vink legt het verschil uit tussen certificaten en aandelen. In de praktijk hebben certificaathouders dezelfde rechten als aandeelhouders. Certificering is in het verleden ingesteld, om ervoor te zorgen dat er door middel van een stichting voor de zwiggende meerderheid kan worden gestemd. In de afgelopen jaren is het aantal stemmen dat op de vergadering wordt uitgebracht, toegenomen tot zelfs meer dan 50% vandaag. In 2010 is in de aandeelhoudersvergadering uitvoerig gesproken over de certificering en is gezegd dat de kwestie of certificering al dan niet wordt gehandhaafd weer aan de orde komt als ING klaar is met het herstructureringsprogramma. Dit zal worden meegenomen in de heroverweging van het totale besturingsmodel tegen het licht van de algehele situatie van dat moment.

Onder dankzegging voor de aanwezigheid en de inbreng sluit de voorzitter om 16.45 uur de vergadering.

Amsterdam,



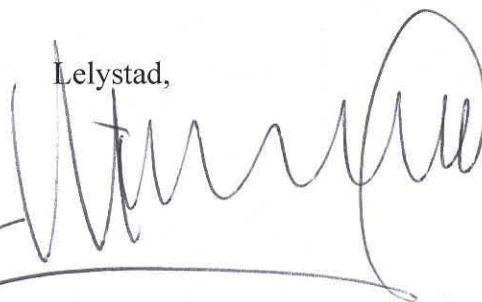
J. van der Veer
voorzitter

Amsterdam,



L.G. van der Meij
secretaris

Lelystad,



R. Andersen
certificaathouder